

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики та математичних методів в економіці

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 051 «Економіка»
(шифр та найменування спеціальності)
За освітньою програмою
«Економіка»
(назва освітньої програми)

на тему:
**«Статистична оцінка розвитку малого бізнесу як фактору
економічного зростання»**

Виконавець:

студентка факультету економіки та
управління підприємництвом

Іванченко Т. А. _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Ольвінська Ю. О. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність проблеми. У сучасному світі малий бізнес є однією з ключових складових економіки та має величезний вплив на соціальний та економічний розвиток будь-якої країни. Підприємства малого бізнесу сприяють створенню нових робочих місць, самозайнятості населення, зниженню рівня безробіття, вони більш мобільні ніж великі та середні підприємства, враховують регіональні особливості попиту та пропозицій на товари та послуги. Але в свою чергу підприємства малого бізнесу потребують підтримки з боку держави.

Усі ці переваги та потреби набувають особливої актуальності під час війни. Саме тому зараз багато говорять про необхідність максимального сприяння створенню умов для більш легкого та успішного функціонування та розвитку підприємств малого бізнесу, які в свою чергу будуть сприяти як вирішенню соціальних проблем, так й слугуватимуть основою економічного зростання України.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою даної кваліфікаційної роботи є статистична оцінка впливу малого бізнесу на економічне зростання.

У роботі визначенні і вирішенні наступні завдання:

- 1) проаналізувати сучасний стан малого бізнесу в Україні та виявити проблеми, що стримують його розвиток;
- 2) оцінити регіональні особливості розвитку малого бізнесу в Україні;
- 3) спрогнозувати майбутні тенденції розвитку суб'єктів малого бізнесу в Україні;
- 4) побудувати кореляційно-регресійні моделі обсягу реалізованої продукції малих підприємств;
- 5) зобразити графічно результати аналізу.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є малі підприємства України та показники їхньої діяльності.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є малий бізнес України.

Методи дослідження. При виконанні кваліфікаційної роботи використовувались такі статистичні методи як: метод середніх величин, метод порівняння, показники варіації, метод статистичних групувань, аналіз динаміки, графічний та картографічний методи. Для обробки й аналізу інформації використовувалися такі комп'ютерні програми: Microsoft Excel та Microsoft Word.

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації вітчизняних та зарубіжних учених, нормативно-правові акти України, офіційні статистичні дані, електронні ресурси офіційних веб-сайтів Державної служби статистики та державних установ, матеріали науково-практичних конференцій, монографічних досліджень та інші фахові видання, а також роботи таких науковців як Бутенко А., Варналій З., Васильєва Л., Герасимчук В., Дрига С.,

Казаченко Г., Кредісов А., Ліснічук О., Ольвінська Ю., Садеков А., Судакова О., Уманець Т. та інші.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано статтю:

1. Іванченко, Т. А. *Статистичний аналіз розвитку промисловості в Причорноморському регіоні України* [Текст] / Т. А. Іванченко, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 9. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2023. – С. 66 – 73.

2. Іванченко, Т. А. *Регіональний аналіз розвитку малого бізнесу в Україні* [Текст] / Т. А. Іванченко, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 9. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2023. – С. 5 – 10

3. Іванченко, Т. А. *Статистичний аналіз та прогнозування надходження інвестицій в економіці України* [Текст] / Т. А. Іванченко, І. Г. Готліб // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 7. – Одеса, ОНЕУ. – 2021. – С. 108 – 119

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми кваліфікаційної роботи, сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, відображено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі кваліфікаційної роботи **«Теоретичні питання дослідження розвитку малого бізнесу як фактору економічного зростання»** було розглянуто теоретичні основи дослідження розвитку малого бізнесу як фактору економічного зростання. Наведено поняття економічного зростання та економічного розвитку, основні показники та характеристики малого бізнесу та визначено його роль в економіці країни.

У другому розділі кваліфікаційної роботи **«Статистична оцінка розвитку малого бізнесу в Україні»** було проведено аналіз розвитку малого бізнесу в Україні та основних показників життєдіяльності малих підприємств, виявлено вплив малого бізнесу на регіональний розвиток.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи **«Регіональний аналіз розвитку малого бізнесу в Україні»** було побудовано кореляційно-регресійну модель впливу факторів на валовий регіональний продукт основних показників діяльності суб'єктів малого бізнесу та проведено інтегральну оцінку розвитку малого бізнесу в Україні.

ВИСНОВКИ

Отже, мета кваліфікаційної роботи, а саме статистична оцінка впливу малого бізнесу на економічне зростання, була виконана. Також були виконані поставлені завдання, зокрема: проаналізовано сучасний стан малого бізнесу в Україні та виявлено проблеми, що стримують його розвиток; оцінено регіональні особливості розвитку малого бізнесу в Україні; спрогнозувано майбутні тенденції розвитку суб'єктів малого бізнесу в Україні; побудовано кореляційно-регресійні моделі обсягу реалізованої продукції малих підприємств; зображено результати аналізу графічно.

У цілому, отримані результати дозволяють визначити малі підприємства як суттєвий фактор економічного розвитку, здатний стимулювати інновації, регіональний розвиток та зменшення безробіття. Висновки та рекомендації, що випливають із проведеного дослідження, можуть слугувати основою для подальших стратегій підтримки та розвитку малого бізнесу, спрямованих на забезпечення стійкого економічного зростання. Зокрема, можна виділити наступні:

1. Розширення підтримки малого бізнесу. Із врахуванням виявлених позитивних впливів малого бізнесу на економічний розвиток, рекомендується удосконалити та розширити програми підтримки для підприємств цього сегменту.

2. Стимулювання інновацій в малих підприємствах. Дослідження підтверджує, що малий бізнес виступає як інноваційний каталізатор. Рекомендується розробити стимули та програми для підтримки інновацій в малих підприємствах, що сприяють розвитку нових технологій та методів виробництва.

3. Здійснення регіональних стратегій. Оскільки вплив малого бізнесу на регіональний розвиток є суттєвим, рекомендується розробити та впровадити регіональні стратегії, спрямовані на посилення підтримки малих підприємств.

4. Фінансова підготовка та консультації. З огляду на виявлені труднощі в фінансовій стійкості та рентабельності, важливо розглядати можливість створення фінансових програм, спрямованих на надання підприємствам доступу до кредитів та консультаційних послуг. Це допоможе підприємствам краще розуміти фінансові аспекти їхньої діяльності та приймати інформовані рішення.

5. Створення системи моніторингу та оцінки. Рекомендується розробити систему моніторингу та оцінки для постійного відстеження динаміки розвитку малого бізнесу. Це надасть можливість оперативно виправляти негативні тенденції та адаптувати стратегії підтримки відповідно до змін на ринку та в економічному середовищі.

Здійснений огляд понять та характеристик, пов'язаних з економікою та малим бізнесом, виявлено їхню важливість та роль у сучасному світі. Перший підрозділ надав системний розгляд економіки та економічного розвитку як

основи для подальшого дослідження впливу малого бізнесу на ці процеси. Вивчення понять та характеристик малого бізнесу дозволило визначити його ключові параметри та внесок у загальну економічну картину.

Особлива увага була приділена ролі малого бізнесу в економіці. Аналіз його впливу підкреслив значущість цього сегменту, який не лише є важливим джерелом зайнятості, але також активно сприяє інноваціям, розвитку конкурентоспроможності та формуванню сталих економічних фундаментів.

Проведено глибокий аналіз та статистичну оцінку розвитку малого бізнесу, включаючи його динаміку, вплив на регіональний розвиток та показники успішності та стійкості. Завдяки цьому аналізу, отримано значущі висновки щодо ролі та перспектив малого бізнесу в економіці.

Аналіз динаміки розвитку малого бізнесу за останні роки надав можливість прослідкувати тенденції та зміни в цьому сегменті економіки. Ретельний розгляд динаміки дозволив виявити ключові періоди зростання та визначити фактори, що впливають на його розвиток. Особлива увага приділялася змінам в контексті глобальних та регіональних економічних умов.

Вплив малого бізнесу на регіональний розвиток розкрив важливі взаємозв'язки між малим бізнесом та регіональним економічним простором. Аналіз вказав на те, що малий бізнес виступає не тільки як локальний гравець, але і активний учасник у формуванні економічної ситуації регіону. Взаємодія між розвитком малого бізнесу та регіональним прогресом визначає нові можливості для сталого зростання та підвищення конкурентоспроможності.

Статистичні показники успішності та стійкості малого бізнесу стали основою для оцінки ефективності цього сегменту економіки. Підсумовуючи вищевикладене можна сказати, що малий бізнес виконує неабияку роль у створенні динамічного економічного середовища та розвитку регіонів. Його успішність визначається не лише внутрішніми факторами, але і зовнішнім середовищем, що вимагає уважного аналізу та ефективного управління для максимізації позитивного впливу на загальний економічний розвиток.

У третьому розділі було проведено групування регіонів України за обсягом реалізованої продукції малого підприємництва, оцінено розвиток малого підприємництва за допомогою інтегрального методу, побудовано кореляційно-регресійну модель залежності ВРП від основних показників малого підприємництва.

Отож, застосування агрегованих показників відкриває можливість детального аналізу розвитку бізнесу в кожному регіоні та виявлення ключових аспектів. Цей підхід дозволяє ідентифікувати потенційні резерви для зростання бізнесу і визначати негативні чинники, що гальмують підприємництво в конкретному регіоні. А отримана модель свідчить про пряму залежність між ВРП та другим і третім показниками. Тобто зі зростанням кількості зайнятих працівників у фізичних осіб-підприємців величина ВРП зростає теж. Так само і зі зростанням обсягу реалізованої продукції фізичних осіб-підприємців ВРП теж зростатиме.

АНОТАЦІЯ

Іванченко Т. А. «Статистична оцінка розвитку малого бізнесу як фактору економічного зростання».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

«051 «Економіка»»

(шифр та назва спеціальності)

за освітньою програмою «Економіка»

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є малий бізнес в Україні та його вплив на економічний розвиток.

У кваліфікаційній роботі розглянуті теоретичні оцінки впливу малого бізнесу на економічне зростання. Проведено аналіз динаміки розвитку малого бізнесу, визначено як малий бізнес впливає на регіональний розвиток та проаналізовано показники успішності та стійкості малого бізнесу. Здійснено оцінку розвитку малого бізнесу за допомогою інтегрального методу та побудовано кореляційно-регресійну модель залежності ВРП від основних показників малого бізнесу.

Ключові слова: економіка, економічний розвиток, малий бізнес, інтегральний метод оцінювання, кореляційно-регресійний аналіз.

ANNOTATION

Ivanchenko T. A. " Statistical assessment of small business development as a factor of economic growth "

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in special

051 «Economics»

for the educational program " Economics "

Odessa National University of Economics. - Odessa, 2024.

The master's thesis consists of three sections. The object of the study is small business in Ukraine and its impact on economic development.

The theoretical assessment of the impact of small business on economic growth is considered in the qualification work. The analysis of the dynamics of small business development was carried out, it was determined how small business affects regional development, and the indicators of success and sustainability of small business were analyzed. The assessment of small business development was carried out using the integral method and a correlation-regression model of GRP dependence on the main indicators of small business was built.

Keywords: economy, economic development, small business, integral evaluation method, correlation-regression analysis.